

Temperaturmåling af kommunens økonomi - Budgetanalyse 2023-2026

21/14147 Åben Sag

Sagsgang

ØK, KB

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 14. december 2021, at der skulle laves to koncernrettede analyser forud for budget 2023-2026:

- 1) En analyse af kommunens generelle økonomi med titlen ”Temperaturmåling af Norddjurs Kommunes økonomi”
- 2) En analyse af kommunens administrationsudgifter

I denne sag behandles en temperaturmålingen af kommunens økonomi. Budgetanalysen er vedlagt som bilag. Kommunalbestyrelsen behandlede analysen af administrationsudgifterne den 24. maj.

Kommunalbestyrelsen godkendte kommissorie for opgaven den 14. december 2021. Det fremgår at analysen skal give svar på følgende spørgsmål:

- 1) Bliver kommunens økonomiske vilkår bedre eller værre i de kommende år?
- 2) Er der særlige opmærksomhedspunkter vedrørende udviklingen i indtægterne og udgifterne?
- 3) Hvordan er udviklingen i gæld og gennemsnitlig kassebeholdning, og hvordan placerer kommunen sig i forhold til andre kommuner?
- 4) Hvad er kommunens udgiftsniveau (udgifter i kr. per indbygger) på de væsentlige udgiftsområder på sektorniveau sammenlignet med kommuner med samme grundvilkår?

Formålet med denne budgetanalyse er at give et overblik over Norddjurs Kommunes økonomiske situation nu og i de kommende år, og give et overblik over den nuværende økonomiske prioritering mellem de væsentlige udgiftsområder. Derfor er der set på samme emner som KL analysen i 2018 også belyste i forhold til Norddjurs Kommunes økonomi.

Analysen er delt op i en konklusion samt to kapitler. I kapitel 1 behandles punkt 1-3, og i kapitel 2 behandles punkt 4. Rapporten er bygget op, så man hurtigt kan danne sig et overblik over

kommunens økonomi på kort og lang sigt, mens der i kapitel 1 og kapitel 2 er en yderligere uddybning. I denne dagsorden fremgår den overordnede konklusion på analysen.

Norddjurs Kommunes økonomi er grundlæggende blevet sundere de seneste år. Det skyldes, at kommunens økonomiske målsætninger stort set er overholdt i de seneste fire budgetaftaler, så der er balance mellem indtægter og udgifter. Samtidig er opsparede overskud anvendt til at reducere kommunens gæld.

På kort sigt er der en udfordring i budgetaftale 2022-2025, idet de budgetterede anlægsudgifter i 2025 er 40 mio. kr. lavere end minimumsmålsætningen på 100 mio. kr. Hvis målsætningen var overholdt, ville der være et strukturelt underskud på 40 mio. kr. i 2025. De nuværende serviceudgifter er dermed højere end indtægterne kan dække over hele budgetperioden. Samtidig er der stor usikkerhed om tilskuddet fra faldende befolkningstal.

På længere sigt kan det forventes at det bliver vanskeligt at opretholde samme eller pt. stigende udgiftsniveau som i budget 2022-2025. Det skyldes især to forhold:

- 1) Der har netop været en udligningsreform, som blandt andet kompenserer for, at kommuner som Norddjurs Kommune gradvist har fået forværret økonomien siden den forrige reform. Den næste reform ligger formentligt langt ude i fremtiden.
- 2) Kommunen modtager i øjeblikket et stort tilskud (97 mio. kr. i 2022) fordi kommunens befolkningstal er faldet. Tilskuddet er særligt stort frem til 2025, fordi der var et meget stort fald i befolkningstallet i 2018 og 2019, som kommunen fortsat får tilskud for. Norddjurs Kommune kan forvente at modtage mellem 30 og 70 mio. kr. i tilskud, hvis befolkningstallet hvert år falder med 187 personer (gennemsnittet i befolkningsprognosen). Der er samtidig meget stor usikkerhed om tilskuddet, særligt på grund af de mange flygtninge fra Ukraine.

Kassebeholdning: Norddjurs Kommune har en robust kassebeholdning. Når kassebeholdningen er robust, giver det en sikkerhed og fleksibilitet i økonomien. Eksempelvis varsles der i 2022 en midtvejsregulering af overførselsudgifterne fra 2021 på over 30 mio. kr. Midtvejsreguleringen giver ikke anledning til at foretage besparelser på serviceudgifterne i 2022, fordi kommunen har råd til at

betale. Et andet eksempel er kapitalinskuddet til Aarhus Airport på 10 mio. kr. som også kan finansieres af kassen.

Gæld: Norddjurs Kommunes ordinære gæld er de seneste år blevet mere end halveret fra 466 mio. kr. i 2018 til 227 mio. kr. ved udgangen af 2022. I 2028 og 2029 indbetaler kommunen de sidste ydelser på kommunens to største lån. Afdragene forventes at være cirka 19 mio. kr. lavere i 2030 end i 2023.

Øvrige opmærksomhedspunkter i kapitel 1:

- 1) Tilskud for skattenedsættelse: Kommunen modtager et tilskud på cirka 10 mio. kr. årligt indtil 2026, fordi kommunen satte skatten ned i 2022. Fra 2027 modtager kommunen ikke længere tilskuddet.
- 2) Økonomiaftalerne mellem KL og Regeringen kan blive mindre fordelagtige i de kommende år sammenlignet med de seneste år
- 3) Prisstigninger som følge af inflation: Prisstigninger i 2022 kan betyde, at kommunerne kan have udfordringer med at gennemføre alle planlagte anlæg i 2022, og anlægsrammen kan blive mindre i de kommende år.
- 4) Socialområdet: Langt de fleste kommuner oplever et stort pres på socialområdet, og udgifterne forventes også at stige i Norddjurs Kommune, hvis den nuværende udvikling fortsætter
- 5) Faldende børnetal: Når antallet af børn falder, kan det betyde, at udgifterne per barn stiger
- 6) Der er fortsat en udfordring at finde tilstrækkelig finansiering til vedligehold af veje og bygninger.

I kapitel 2 konkluderes det, at Norddjurs Kommunes serviceudgifter per indbygger er større end sammenligningskommunernes serviceudgifter pr. indbygger. Forskellen svarer i budget 2022 til cirka 47 mio. kr. Serviceudgifterne per indbygger er samtidig større i 2022 end i 2017, hvor en del af kommunernes udgifter blev finansieret af lån.

Kommunen kan have højere serviceudgifter end sammenligningskommunerne, fordi kommunen har særligt høje indtægter i 2022-2024, blandt andet fra tilskuddet for faldende befolkningstal. Det vil sandsynligvis blive nødvendigt at reducere udgifterne fra 2025.

Norddjurs Kommune har i budget 2022 højere udgifter til børn og unge med særlige behov (39 mio. kr.), folkeskolen (17 mio. kr.) og tilbud til ældre (8 mio. kr.) end sammenligningsgruppen.

Norddjurs Kommune har lavere udgifter til vejvæsen (10 mio. kr.), voksne med særlige behov (9 mio. kr.) og dagtilbud (3 mio. kr.) end sammenligningsgruppen.

Overordnet har tendensen på de forskellige udgiftsområder i 2016-2022 været, at Norddjurs Kommune nærmer sig sammenligningskommunernes niveau. Både på de områder hvor kommunen historisk har haft lavere udgifter og de områder hvor kommunen har haft højere udgifter, er forskellen blevet mindre.

Udgifterne til folkeskolen har historisk ligget langt over sammenligningskommunerne, men forskellen er blevet mindre ved at udgifterne er vokset i sammenligningskommunerne, mens udgifterne er faldet en smule i Norddjurs Kommune.

Norddjurs Kommune har historisk haft lavere udgifter på ældreområdet end sammenligningskommunerne. I de seneste år er udgifter dog vokset til over sammenligningskommunernes niveau.

Administrationsudgifterne lå frem til 2017 væsentligt over sammenligningskommunernes, men blev reduceret kraftigt i 2019, så udgifterne lå langt under sammenligningskommunerne. I 2021 er udgifterne steget bla. fordi det politisk er besluttet at allokere ekstra midler til byggesagsbehandlere, sagsbehandler til vandhandleplaner, konsulenter til vildeste kommune, HR konsulent og markedsføring. Administrationsudgifterne, er nu en smule højere end sammenligningskommunernes.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Analysen bygger på kommunens økonomiske politik, som er vedtaget af kommunalbestyrelsen i februar 2021. I den økonomiske politik er der en række målsætninger, som kommunens økonomi bliver vurderet ud fra. Herunder målsætninger om balance i økonomien og minimumsmålsætninger for anlægsudgifter og gennemsnitlig kassebeholdning.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Indstilling

Økonomichefen indstiller, at budgetanalysen analysen drøftes og godkendes.

Beslutning i Økonomiudvalget den 14-06-2022

Tiltrådt.

Bilag:

1 - 3309662 Åben Temperaturmåling af Norddjurs Kommunes økonomi (84923/22) (H)